

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია

ქართული ენციკლოპედიის ი. აბაშიძის სახელობის მთავარი სამეცნიერო რედაქცია

ვარცანა

ვარცანა, გეოგრაფიული პუნქტი ისტორიულ აღმოსავლეთ საქართველოში, ჰერეთის ტერიტორიაზე, მდ. ვეძისხევის ხეობაში, სოფ. შილდიდან 4-5 კმ-ზე (ყვარლის მუნიციპალიტეტი). ადგილ. მაცხოვრებლები მას „ბარცანასაც“ უწოდებენ. ვ-ის მახლობლად იყო სამონასტრო კომპლექსი, რ-ისგანაც შემორჩენილია IX ს. ღვთისმშობლის ტაძარი. იგი აშენებულია ჰერეთის სამთავროს პოლიტ. ძლიერებისა და კულტ. აყვავების პერიოდში (VIII-IX სს.). XIV-XVI სს. ისტ. საბუთების მიხედვით ვ-ის ღვთისმშობლის მონასტერი მცხეთის საკათოლიკოსო კათედრის კუთვნილება იყო. ვ-ის ეკლესია წარმოადგენს გუმბათოვან, გეგმით მართკუთხა ნაგებობას. ძეგლი ნაგებია რიყის ქვით. კონსტრუქციულად მნიშვნელოვანი ნაწილები შირიმის ქვისაა. შირიმითაა აგრეთვე ამოყვანილი ნაგებობის კუთხეები. ფასადები სადა იყო. ძეგლს ეტყობა გვიანდელი შეკეთების კვალი. 1985-87 ძეგლზე ჩატარდა სარეაბილიტაციო სამუშაოები.

წყარო: კაკაბაძე ს., ისტორიული საბუთები, წგ. 2, ტფ., 1913; ქრონიკები და სხვა მასალა საქართველოს ისტორიისა და მწერლობისა, თ. ჟორდანიას გამოც., წგ. 2, ტფ., 1897.

ლიტ.: საქართველოს ისტორიისა და კულტურის ძეგლთა აღწერილობა, წგ. 11, თბ., 2013; Ч у б и н а ш в и л и Г. Н., Архитектура Кахетии, Тб., 1959.

თ. პაპუაშვილი

შ. საღარაძე
